

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 299/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Krutek & Kuruczová, Hlavná 11, Trnava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Krutek, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 4/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia, vymedzenie a priebeh napadnutého konania

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 4/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

1.1 Na tomto mieste ústavný súd len v krátkosti dáva do pozornosti, že sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti síce uvádza aj čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak z obsahu podania – ústavnej sťažnosti sťažovateľky jednoznačne vyplýva, že tento článok ústavy priraduje k čl. 48 ods. 2 ústavy a celú argumentáciu vzťahuje len na namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní okresného súdu, teda na čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže v zmysle § 39 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každé podanie posudzuje podľa jeho obsahu, predmetom prejednávania veci ústavným súdom je posúdenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky vedená pod sp. zn. Rvp 371/2019 bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená 7. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II

bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 3. rade vo veci žaloby podanej na okresnom súde 18. januára 2018 žalobkyňou [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Ďalej sťažovateľka uviedla, že okresný súd ju 16. apríla 2018 vyzval, aby sa do 15 dní vyjadrila k podanej žalobe, načo sťažovateľka okresnému súdu poskytla vyjadrenie z 23. apríla 2018, okresnému súdu doručené 24. apríla 2018. Podľa tvrdenia sťažovateľky *„Okresný súd... neurčil termín pojednávania, nezaslal stranám sporu akúkoľvek výzvu na doplnenie podania ani uznesením žalobu nezamietol... bezdôvodne nekoná...“*.

4. Zároveň z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 3. decembra 2018 adresovala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorá bola zo strany predsedu okresného súdu v jeho odpovedi z 15. januára 2019 vyhodnotená ako nedôvodná, keď v nej uviedol: *„... V tejto fáze, keďže vo veci sú stále vykonávané úkony tak, ako to určuje Civilný sporový poriadok, považujem zatiaľ konanie zákonného sudcu bez prietahov.“* Na záver tejto časti sťažovateľka uviedla, že do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci rozhodnuté, nebolo ani nariadené pojednávanie a sťažovateľke nebola ani zaslaná žiadna výzva na poskytnutie vyjadrenia.

5. Sťažovateľka namieta, že k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní, keď okresný súd viac ako 13 mesiacov nenariadil termín pojednávania. K tomu na záver uviedla: *„Považujeme za dôležité uviesť, že vzhľadom na podnikateľskú činnosť Sťažovateľa ide o závažný zásah do jeho práv súvisiacich s výkonom jeho činnosti, nakoľko o neplatnosti dobrovoľnej dražby nehnuteľností v uvedenej právnej veci nebolo do dnešného dňa (rozumej do dňa podania ústavnej*

sťažnosti sťažovateľkou, pozn.) rozhodnuté a s nehnuteľnosťami nemôže voľne disponovať ako právoplatný vlastník nehnuteľností.“

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/4/2018 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/4/2018 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 300,- €, ktoré je Okresný súd Prešov povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia nálezu.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 415,51 € na účet ich právneho zástupcu do 2 mesiacov odo dňa doručenia nálezu.“

7. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal súdny spis týkajúci sa napadnutého konania, ako aj vyjadrenie okresného súdu obsahujúce prehľad procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní.

8. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprO 725/2020 ústavnému súdu doručenom 10. júna 2020 uviedol podstatné procesné úkony vykonané v napadnutom konaní, ktoré sa zhodujú s obsahom zaslaného súdneho spisu okresného súdu, z čoho vyplýva:

- „- Podanie žaloby dňa 18.01.2018*
- Zaslanie žaloby na vyjadrenie, zaslané dňa 16.04.2018, žalovaní prevzali dňa 16.04.2018.*
 - Vyjadrenie žalovaného v 3. rade doručené súdu dňa 24.04.2018.*
 - Vyjadrenie žalovaného v 2. rade doručené súdu dňa 26.04.2018.*
 - Vyjadrenie žalovaného v 1. rade doručené súdu dňa 24.05.2018.*
 - (dodatočne sa žalovaným posielali ešte prílohy k žalobe dňa 11.05.2018),*
 - Výzva podľa § 167 ods. 3 CSP zaslaná dňa 31.05.2018 právnickému zástupcovi žalobcu, prevzal dňa 04.06.2018.*
 - Opätovne bol vyzývaný právny zástupca žalobcu k vyjadreniu žalovaných + či trvá na podanej žalobe dňa 27.08.2018, právny zástupca žalobcu výzvu prevzal 31.08.2018.*
 - Urgenciu pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty dňa 12.10.2018 právny zástupca žalobcu prevzal dňa 26.10.2018.*
 - Vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu k vyjadreniam žalovaných podané dňa 26.10.2018.*
 - Vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu zaslané žalovaným na vedomie dňa 02.11.2018.*
 - Dňa 21.02.2019 právny zástupca žalobcu podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia.*
 - Okresný súd Prešov rozhodol o neodkladnom opatrení uznesením č. k. 16C/4/2018-103 dňa 05.03.2019 (právoplatné 26.03.2019, vykonateľné 08.03.2019).*
 - Výzva podľa § 167 ods. 4 zaslaná dňa 09.04.2019 žalovanému v 3. rade, prevzal dňa 11.04.2019.*
 - Pojednávanie dňa 07.05.2019.*
 - Vyjadrenie žalovaného v 3. rade doručené súdu dňa 16.04.2019.*
 - Verejné vyhlásenie rozsudku stanovené na deň 06.06.2019.*
 - Rozsudok nebol vyhlásený kvôli bombe ohlásenej v budove súdu, nový termín 25.06.2019.*
 - Vyhlásený rozsudok č. k. 16C/4/2018-133 dňa 25.06.2019 (právny zástupca žalobcu prevzal dňa 28.06.2019, žalovaný v 1. rade 26.06.2019, právny zástupca žalovaného v 2. rade 02.07.2019, právny zástupca žalovaného v 3. rade 26.06.2019).*

- *Odvolaie žalobcu zo dňa 15.07.2019.*
- *Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu právneho zástupcovi žalovaného v 3. rade doručené súdu dňa 24.07.2019.*
- *Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu od žalovaného v 1. rade doručené súdu dňa 26.07.2019.*
- *Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu od právneho zástupcu žalovaného v 2. rade doručené súdu dňa 31.07.2019.*
- *Žalobcovi zaslané vyjadrenia žalovaných k odvolaniu dňa 06.08.2019, právny zástupca žalobcu prevzal dňa 08.08.2019.*
- *Predkladacia správa Krajskému súdu v Prešove 20.08.2019.*
- *Verejné vyhlásenie rozsudku Krajského súdu v Prešove dňa 26.02.2020.*
- *Uznesením č. k. 23Co/98/2019-179 zo dňa 26.02.2020 (právoplatné 21.04.2020) odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 16C/4/2018-133 zo dňa 25.06.2019 a vrátil vec na ďalšie konanie.*

Vo veci bude po vrátení veci odvolacím súdom určený nový termín pojednávania.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28

a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (napr. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 560/2016).

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

16. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd tiež osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne (I. ÚS 367/2019).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v namietanom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. K porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v dôsledku nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka taktiež namietala, že okresný súd v napadnutom konaní od podania žaloby na okresnom súde 18. januára 2018 do podania ústavnej sťažnosti 26. februára 2019, teda v období trinástich mesiacov, nenariadil pojednávanie vo veci a ani nevydal rozhodnutie vo veci.

18. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní

pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Z judikatúry ústavného súdu zároveň vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 5/2020).

19. Ústavný súd pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných priesťahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti nepreukázali v čase podania ústavnej sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 188/2019).

20. Ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie okresného súdu, s poukazom na jednotlivé úkony okresného súdu v ňom vykonané, ako vyplývajú tiež z uvedeného prehľadu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní v bode 8 tohto rozhodnutia, musí konštatovať, že okresný súd vo veci v zásade konal plynulo. Na tomto mieste dáva do pozornosti najmä tú skutočnosť, že od podania žaloby žalobkyne na okresnom súde 18. januára 2018 až do vydania meritórneho rozhodnutia – rozsudku okresného súdu pod č. k. 16 C 4/2018-133 z 25. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uplynulo necelých 18 mesiacov. Zároveň je vhodné poznamenať, že k jeho vydaniu došlo do 4 mesiacov od podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou.

21. Je potrebné tiež konštatovať, že ani po podaní odvolania žalobkyňou z 15. júla 2019 nie je možné okresnému súdu vytknúť nečinnosť v postupe pri predkladaní odvolania na druhoінстанčný súd. Druhou stranou mince síce je, že rozsudok okresného súdu bol druhoінстанčným súdom zrušený a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie, čo iste neprispieje k celkovej dĺžke konania, avšak ani po zrušení rozsudku uznesením z 26. februára 2020 nemožno zatiaľ vysloviť, že by vo veci dochádzalo k neodôvodneným priet'ahom.

22. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Ústavný súd si uvedomuje, že zásadná právna istota sa dostaví až po vydaní právoplatného meritórneho rozhodnutia vo veci, no v okolnostiach danej veci dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je ešte v zásade možné považovať za neodporujúci základnému právu s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nedosahuje nedostatky ústavnoprávneho významu.

23. S poukazom na uvedené, ako aj okolnosti danej veci a jej súčasný stav neprichádza zatiaľ do úvahy, aby ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou, ako aj judikatúrou ESLP mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva s'ťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Uvedený záver samozrejme nebráni s'ťažovateľke, aby v prípade, ak by v nasledujúcom priebehu napadnutého konania bola toho názoru, že v napadnutom konaní okresný súd nebude postupovať riadne a plynule, využila svoje právo a opätovne podala ústavnú s'ťažnosť vo veci priet'ahov v napadnutom konaní okresného súdu.

25. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu